VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

# Hallituksen esitys sähkön ja lämmityspolttoaineiden energiaverotuksen muuttamisesta, Verojaosto 20.10.2020

Valtiovarainministeriö/Vero-osasto, Leo Parkkonen ja Veli Auvinen

# ENERGIAVEROTUKSEN NYKYRAKNNE

# Energiaverotus – perusrakenne

- Energiaverotus uudistettiin 2011 ympäristöperusteiseksi siten, että verotus perustuu objektiivisiin ja tekniikkaneutraaleihin lähtökohtiin, jolloin eri polttoaineita ja ajoneuvo- ja lämmitystekniikoita kohdellaan yhdenvertaisesti niiden ominaisuuksien perusteella
- Energiaverotus muodostuu polttoaineen energiasisältöön (lämpöarvo) perustuvasta **energiasisältöverosta (€/MJ) -** ohjaustavoitteena *energian säästö, energiatehokkuus, luonnonvarojen säästäminen*
- Sekä poltosta syntyvään CO2 päästöön ja biopolttoaineella elinkaaren aikana saavutettavaan hiilidioksidipäästövähenemään perustuvasta **hiilidioksidi-verosta (€/$CO_2$tonni)** - tavoitteena *polttoaineiden elinkaaripäästövähenemän huomioiminen*
  - Kestävien biopolttoaineiden **CO2-vero on puolitettu** ja syötäväksi kelpaamattomista raaka-aineista valmistettujen polttoaineiden **CO2-vero on nolla**
  - Esim. biopolttoaineiden litramääräinen vero alempi kuin fossiilisilla, vaikka veron laskentaperuste sama, koska litrassa biopolttoainetta on vähemmän energiaa ja elinkaaripäästö alempi

# Energiaverotus, lämmityspolttoaineet

- Lämmityspolttoaineiden veron laskennassa käytetyt hinnat (€/MJ, €/$CO_2$tonni) alemmat kuin liikennepolttoaineiden
- Yhteistuotannossa (CHP) **ei kanneta polttoaineista energiasisältöveroa** (7,63 €/MWH) ja **sähkön tuotannon polttoaineet kokonaan verottomia**. Lisäksi yhteistuotannossa tuotettua **lämmön määrää alennetaan 10 prosentilla** kertomalla tuotettu hyötylämpömäärä 0,9:llä (ns. 0,9-laskentasääntö)
- →→ tavoitteena yhteistuotannon edistäminen ja päällekkäisyyden vähentämien päästökaupan kanssa
- Turpeen **verotus ei perustu ympäristömalliin**, vaan siitä kannetaan fiskaalista veroa (3 €/MWH), joka on noin **kymmenesosa** ympäristömallin mukaisesta erillisen lämmöntuotannon verotasosta
- Biokaasu- ja biomassa ovat verottomia, mäntyöljystä kannetaan raskasta polttoöljyä vastaava vero sen ohjaamiseksi jatkojalostukseen

# Energiaverotus, sähkö

- Sähköntuotannon polttoaineet ovat energiaverodirektiivin mukaisesti **verottomia**
- Sähkön verotus jakaantuu yleiseen sähköveroluokkaan I (kotitaloudet, palvelut, rakentaminen, julkinen sektori) 2,24 snt/kWh
- ja alempaan veroluokkaan II (teollisuus, kaivostoiminta, konesalit ja maatalous, 0,69 snt/kWh)
- Sähkön pientuotanto verotonta (tuotanto alle 800 000 kWh/vuosi)

# Energiaintensiivisten yritysten veronpalautus

- Energiaintensiivisten yritysten käyttämän sähkön ja lämmityspolttoaineiden energiaverotusta alennetaan vuosittain hakemuksesta maksettavalla veronpalautuksella. Palautus koskee teollisuutta, kaivostoimintaa ja kasvihuoneviljelyä.
- Palautusta maksetaan siltä osin kuin yrityksen hankkimiin tai käyttämiin muihin valmisteveron alaisiin energiatuotteisiin kuin liikenne- ja työkonepolttoaineisiin sisältyvien valmisteverojen määrä on enemmän kuin 0,5 prosenttia yrityksen jalostusarvosta. Tältä osin yrityksellä on oikeus saada palautuksena maksetuista energiaveroista 85 prosenttia. Palautuksesta vähennetään kuitenkin omavastuuosuutena 50 000 euroa.
- Vuonna 2019 energiaintensiivisten yritysten palautusta maksettiin 177 yritykselle yhteensä 228 miljoonaa euroa. Palautusta saaneet yritykset maksoivat energiaveroja yhteensä 330 miljoonaa euroa, joten niiden nettomääräinen verorasitus oli 102 miljoonaa euroa. Energiaveroista palautettiin siten noin 70 prosenttia.

# Energiaintensiivisten yritysten veronpalautus

- Sähköveroluokkaan II kuuluu lähes 10 000 teollisuuden toimialan yritystä ja lähes 35 000 maatalousyritystä lisäksi joitakin kymmeniä kaivos- ja konesaliyrityksiä
- Energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen piiriin kuuluu noin 180 yritystä (teollisuus, kaivostoiminta ja kasvihuoneviljely), joiden energiaverojen kohdentuminen tällä hetkellä:

| Päätoimiala | Yritysten lukumäärä | Maksetut energiaverot, milj. euroa | | | Palautus | Palautus / Energiaverot | Energiaverorasitus / Jalostusarvo |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Sähkö | Itse käytetyt energiatuotteet | Ostolämmön energiatuotteet | | | |
| Kaivosteollisuus | 10 | 9 | 3 | 0 | 7 | 64 % | 0,9 % |
| Kasvihuoneviljely | 23 | 4 | 2 | 0 | 3 | 60 % | 3,9 % |
| Kemianteollisuus | 35 | 40 | 13 | 9 | 44 | 70 % | 1,0 % |
| Metalliteollisuus | 16 | 41 | 9 | 2 | 37 | 72 % | 1,0 % |
| Metsäteollisuus | 45 | 121 | 38 | 8 | 122 | 73 % | 1,1 % |
| Elintarviketeollisuus | 36 | 7 | 10 | 10 | 16 | 58 % | 0,9 % |
| Muu teollisuus | 16 | 5 | 4 | 1 | 5 | 49 % | 0,8 % |
| Yhteensä | 181 | 227 | 79 | 30 | 234 | 70 % | 2,4 % |

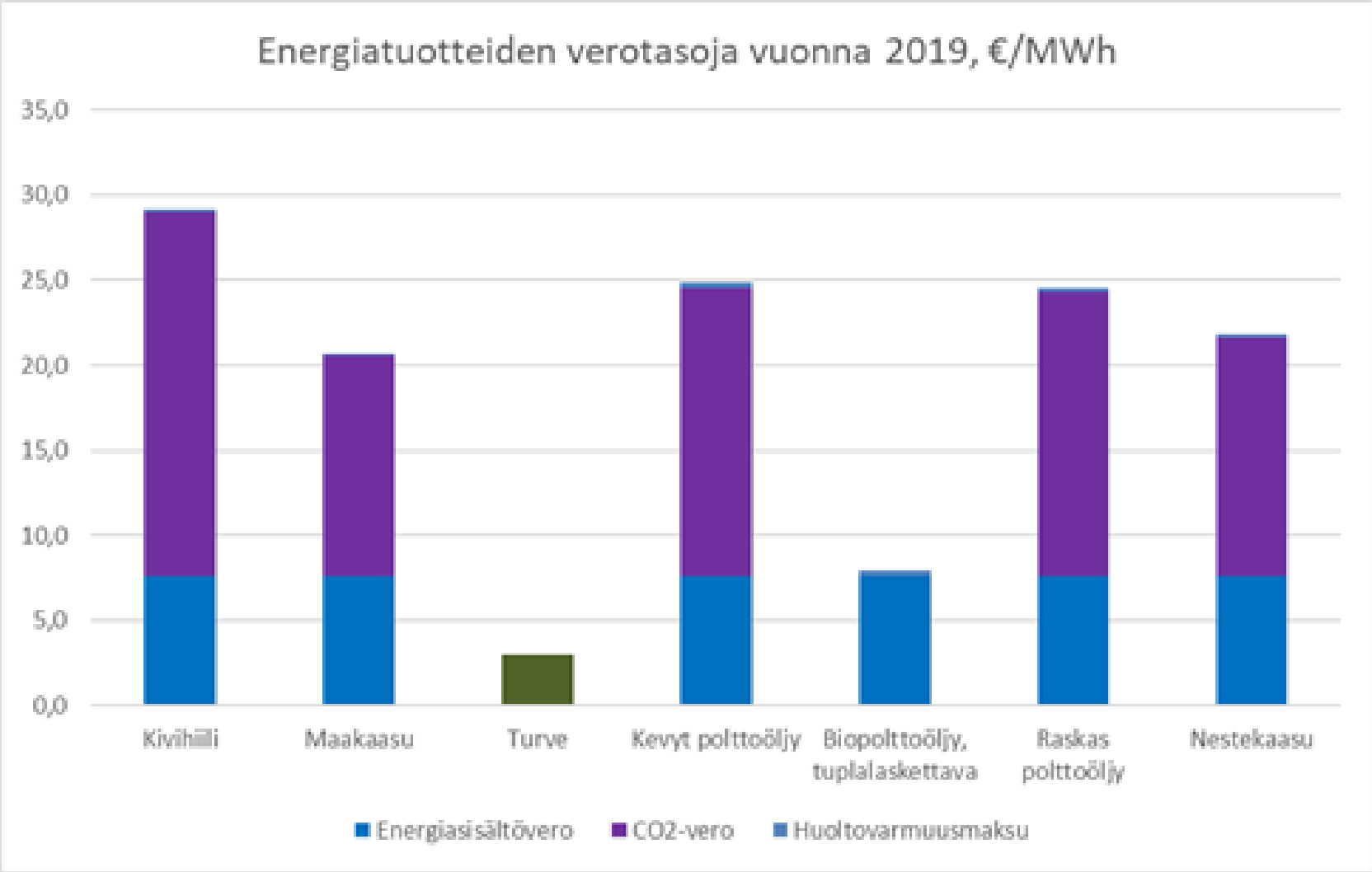




VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

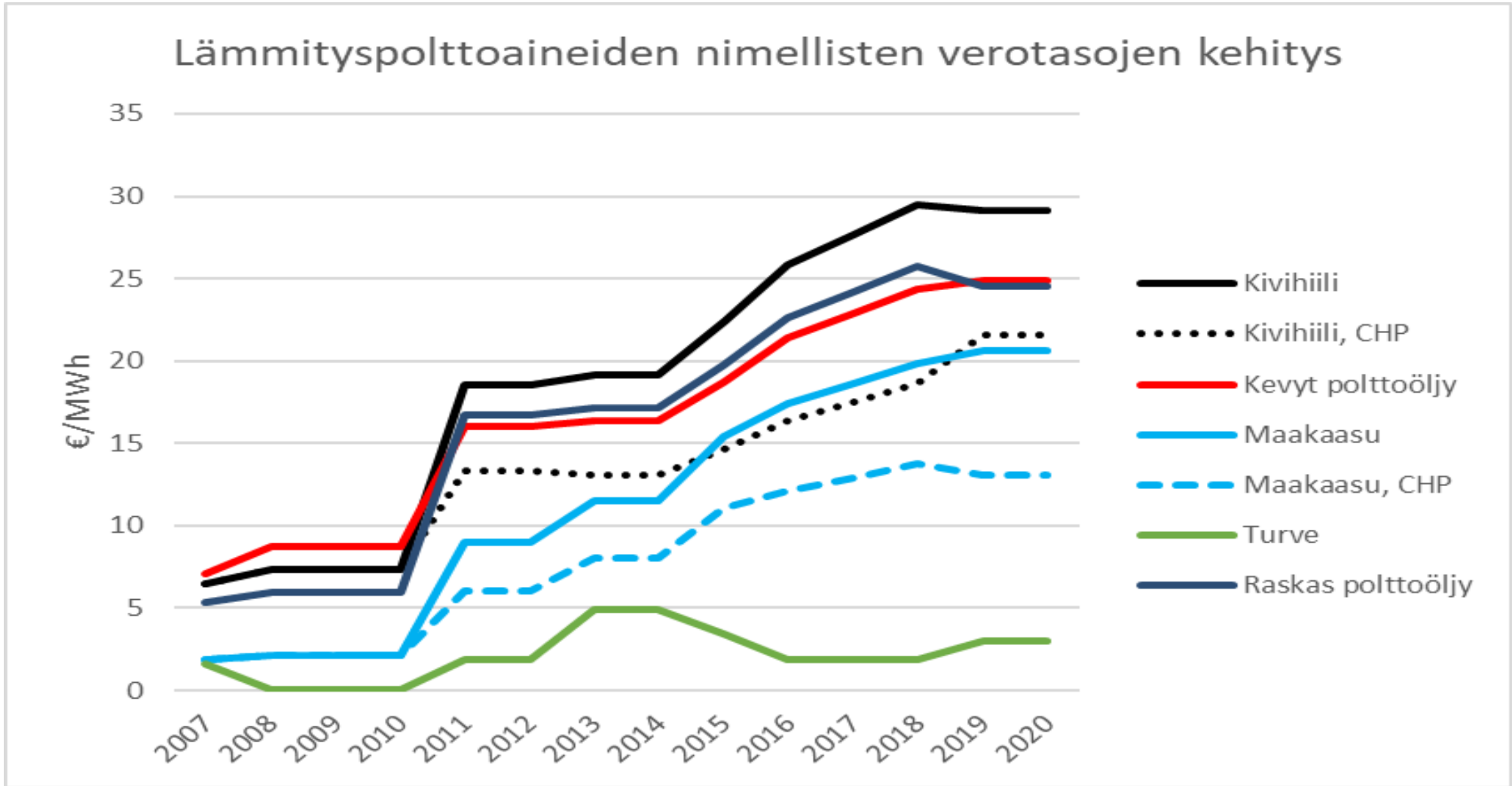
Lämmityspolttoaineiden nimellisten verotasojen kehitys
€/MWh
35
30
25
20
15
10
5
0
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
Kivihiili
Kivihiili, CHP
Kevyt polttoöljy
Maakaasu
Maakaasu, CHP
Turve
Raskas polttoöljy

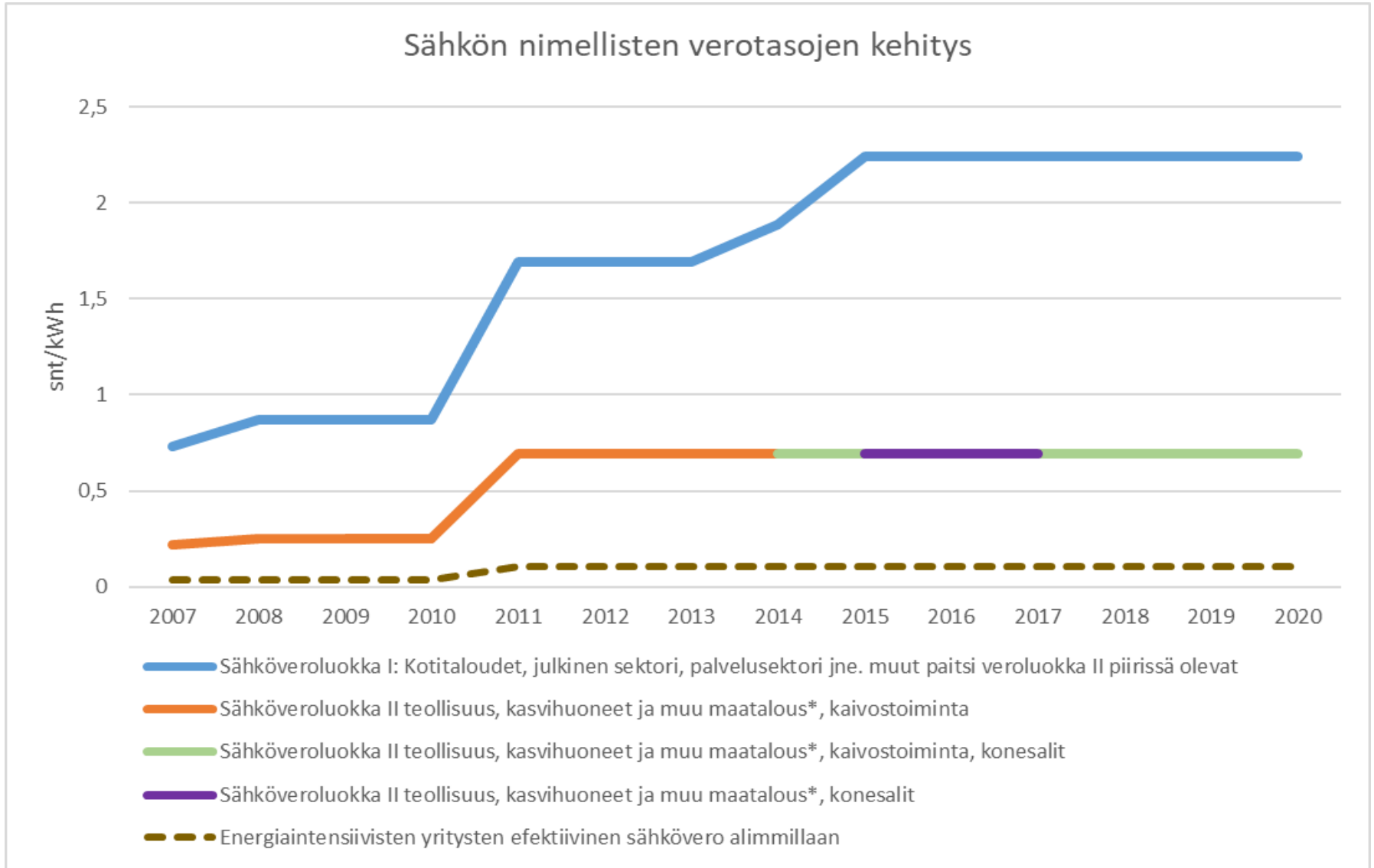




VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

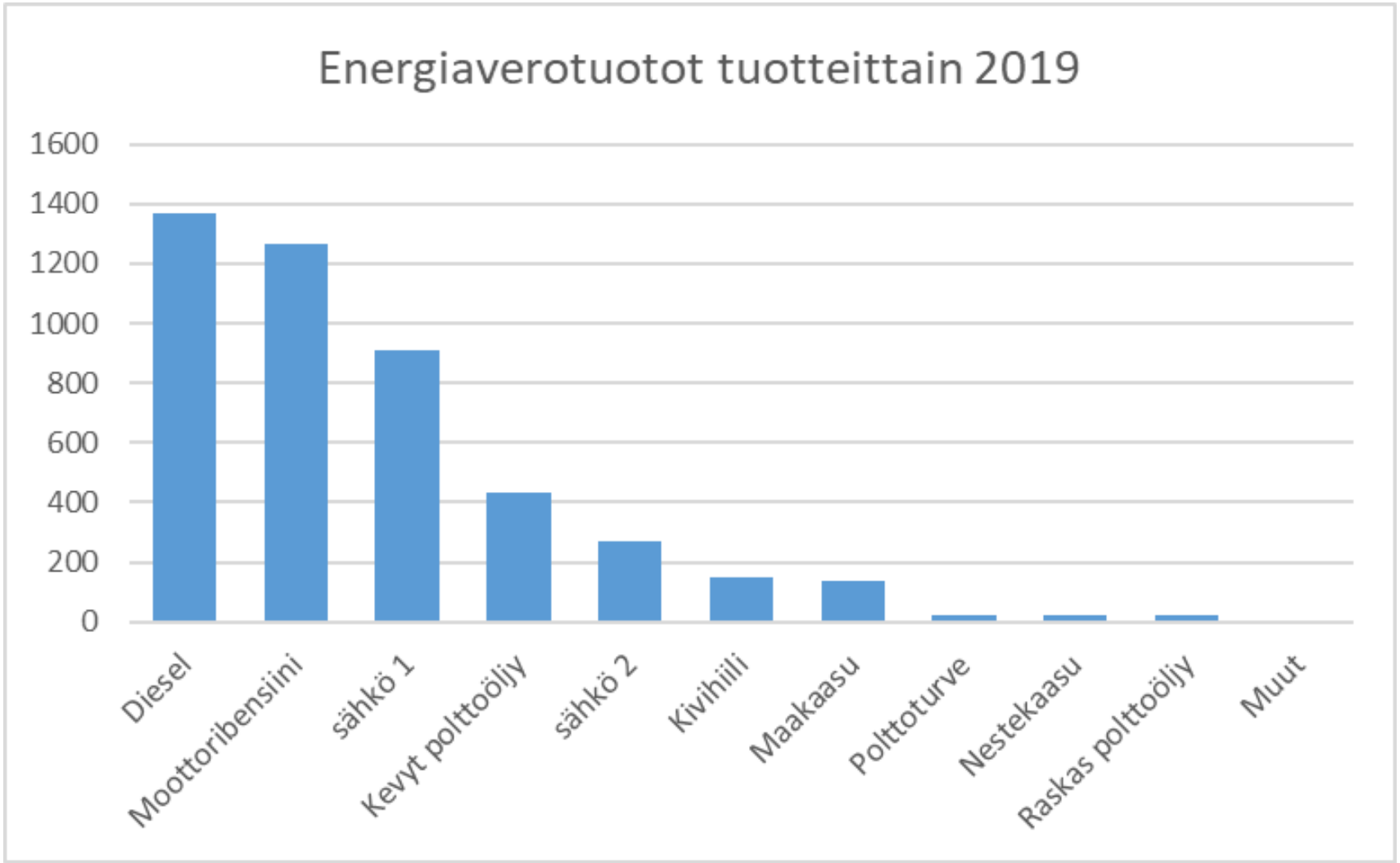
Energiaverotuotot tuotteittain 2019
1600
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
Diesel
Moottoribensiini
sähkö 1
Kevyt polttoöljy
sähkö 2
Kivihiili
Maakaasu
Polttoturve
Nestekaasu
Raskas polttoöljy
Muut

# Keskeiset ehdotukset ja pääasialliset vaikutukset

# Esityksen keskeinen sisältö

- Sähköveroluokan II (teollisuus, kaivostoiminta, maatalous, yli 5 MW konesalit) veroa alennettaisiin 0,69 sentistä EU:n vähimmäis-verotasolle 0,05 senttiin kilowattitunnilta vuoden 2021alusta.
- Energiaintensiivisille yrityksille (teollisuus, kaivostoiminta, kasvihuoneviljely) maksettavasta polttoaineiden energiaveron palautuksesta luovuttaisiin vaiheittain vuosina 2021–2024 siten, että vuodelta 2025 yritykset eivät enää olisi oikeutettuja palautukseen.
- Palautuksen poistaminen toteutettaisiin siten, että eniten nettoverorasituksen nousua kohtaavien yritysten energiaverorasitus nousisi voimakkaammin vasta siirtymäkauden loppupuolella.
- Palautuksen poistaminen toteutettaisiin näistä lähtökohdista mahdollisimman tasaisesti.

# Valtiontaloudelliset vaikutukset

- Vuoden 2021 alusta ehdotetut muutokset lisäisivät valtion nettomääräisiä verotuloja vuositasolla noin 44 miljoonaa euroa.
- Kaikkiaan vuoteen 2025 mennessä ehdotetut muutokset lisäisivät valtion nettomääräisiä energiaverotuloja vuoden 2025 tasossa staattisesti arvioiden noin 73 miljoonaa euroa

# Energiaintensiivisten yritysten energiaveronpalautus

Palautuksen laskentakaava on nykyisin:

palautus = (energiaverot - kynnysarvo x jalostusarvo) x palautusprosentti – 50 000 euroa

**Taulukko 2. Energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen kynnysarvo ja palautus-prosentti vuosina 2020—2024**

| | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
|---|---|---|---|---|---|
| Kynnysarvo | 0,5 % | 1,0 % | 1,7 % | 3,7 % | 3,7 % |
| Palautusprosentti | 85 % | 85 % | 85 % | 85 % | 45 % |

# Lämmityspolttoaineiden veronkorotus

**Taulukko 3. Lämmityspolttoaineiden nimellisiä verotasoja suhteutettuna polttoaineen energiasisältöön. Yhteistuotannon (CHP) nimellinen verotaso eritelty**

| | Verotaso nykytilassa, €/MWh | | Uusi verotaso, €/MWh | | Veronkorotus, €/MWh | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Yleinen | CHP | Yleinen | CHP | Yleinen | CHP |
| Kevyt polttoöljy rikitön | 24,9 | 17,3 | 27,6 | 20,0 | 2,7 | 2,7 |
| Biopolttoöljy | 24,9 | 17,3 | 27,6 | 20,0 | 2,7 | 2,7 |
| Biopolttoöljy R | 16,4 | 8,8 | 19,1 | 11,5 | 2,7 | 2,7 |
| Biopolttoöljy T | 8,0 | 4,2 | 10,7 | 3,1 | 2,7 | -1,1 |
| Raskas polttoöljy | 24,5 | 16,9 | 27,2 | 19,6 | 2,7 | 2,7 |
| Kivihiili | 29,2 | 21,5 | 31,9 | 24,2 | 2,7 | 2,7 |
| Maakaasu | 20,7 | 13,0 | 23,4 | 15,7 | 2,7 | 2,7 |
| Nestekaasu | 21,8 | 14,2 | 24,5 | 16,8 | 2,7 | 2,7 |
| Turve | 3,0 | 3,0 | 5,7 | 5,7 | 2,7 | 2,7 |

# Ympäristövaikutuksia

- Lämmityspolttoaineiden veronkorotuksista noin puolet kohdistuisi päästökaupan ulkopuoliselle taakanjakosektorille
- Ehdotetut muutokset lisäisivät kannusteita korvata verollisten fossiilisten polttoaineiden käyttöä lämmöntuotannossa biomassalla sekä muilla lämmöntuotantomuodoilla. Muutokset kannustaisivat myös sähköistymiseen.
- Kokonaisuutena esityksen veronkorotusten aiheuttama päästöohjauksen kiristyminen kohdistuisi yrityksille, jotka kuluttavat fossiilisia polttoaineita tai niillä tuotettua lämpöä, lukuun ottamatta maataloutta. Niiden yritysten, joiden energiankulutuksesta fossiilisten polttoaineiden osuus sähköön verrattuna on pieni ja jotka ovat sähköveroluokka II piirissä, verorasitus puolestaan alenee.

# Lämmityspolttoaineiden 105 miljoonan euron veronkorotuksen kohdistuminen

**Taulukko 6. Lämmityspolttoaineiden veronkorotuksen jakautuminen sektoreittain**

| | miljoonaa euroa |
|---|---|
| Teollisuus | 15 |
| Rakennustoiminta | 12 |
| Liikenne | 1 |
| Maa- ja metsätalous | 3 |
| Muut työkoneet | 4 |
| Talokohtainen lämmitys | 20 |
| Kaukolämpösektori | 49 |
| **Yhteensä** | 105 |

# Sähköveron (sähköveroluokka II) alennus EU-vähimmäistasolle ja energiaintensiivisten yritysten veronpalautus

- Kaikki ehdotetut muutokset:
  - nostaisivat nykytilassa energiaintensiivisten yritysten palautuksen piirissä olevien yritysten energiaverorasitusta noin 52 miljoonalla eurolla
  - alentaisivat sähköveroluokkaan II kuuluvien veronpalautuksen ulkopuolisten teollisuusyritysten, konesalien sekä kasvihuoneiden sähköverorasitusta noin 45 miljoonalla eurolla.
  - Muun maatalouden kuin kasvihuoneiden energiaverorasitus laskisi kuudella miljoonalla eurolla, kun maatalouden energiaveron palautukset sähköstä kasvaisivat eikä lämmityspolttoaineiden veronkorotus kohdistuisi maatalouteen, koska energiaveron palautusta kasvatetaan vastaavasti.

# Toimialoittaiset vaikutukset niille yrityksille, jotka tällä hetkellä ovat oikeutettuja energiaintensiivisten yritysten veronpalautukseen

**Taulukko 7. Energiaintensiivisten yritysten energiaveronpalautusta saavien yritysten energiaverorasitus ja sen muutokset päätoimialoittain**

| Päätoimiala | Energiaverorasituk-sen muutos, milj. euroa | Energiaverorasituk-sen muutos, suh-teessa jalostusarvoon | Energiaverorasituk-sen muutos, suh-teessa liikevaihtoon |
|---|---|---|---|
| Kaivosteollisuus | 0 | 0,0 % | 0,0 % |
| Kasvihuoneviljely | 0 | 0,1 % | 0,0 % |
| Kemianteollisuus | 11 | 0,6 % | 0,1 % |
| Metalliteollisuus | 1 | 0,1 % | 0,0 % |
| Metsäteollisuus | 25 | 0,6 % | 0,1 % |
| Elintarviketeollisuus | 13 | 1,0 % | 0,2 % |
| Muu teollisuus | 1 | 0,2 % | 0,0 % |
| Yhteensä | 52 | 0,5 % | 0,1 % |

- Staattisesti arvioiden energiaverorasitus nousisi niillä energiaveronpalautusta saavilla yrityksillä, joiden verollisten fossiilisten lämmityspolttoaineiden kulutus verrattuna sähkön kulutukseen on suurta.
- Toisaalta energiaveron palautusjärjestelmän alasajo lämmityspolttoaineista on rakennettu toimimaan niin, että näillä yrityksillä energiaverorasitus kasvaisi voimakkaammin vasta siirtymäkauden loppupuolella.
- Fossiilisten lämmityspolttoaineiden verollinen kulutus pienenee ennusteiden mukaan lähivuosina edelleen voimakkaasti, minkä lisäksi energiaintensiivisten yritysten energiaveronpalautuksen poisto vaiheittain antaa yrityksille aikaa sopeutua. Siten verorasitus ei useimmissa tapauksissa kasva todellisuudessa yhtä paljon kuin staattisessa tarkastelussa.

# Energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen piirissä olevat yritykset: verorasituksen muutoksissa yrityskohtaista vaihtelua

**Taulukko 8. Veronpalautusta saavat yritykset luokiteltuna energiaverorasituksen muutoksen mukaan**

| Energiaverorasituksen muutos, milj. euroa | | Yritysten lukumäärä |
|---|---|---|
| Verorasitus kasvaa | yli 1 | 16 |
| | 0,5 – 1 | 18 |
| | 0,25 – 0,5 | 17 |
| | 0 – 0,25 | 60 |
| Verorasitus laskee | 0 – 0,25 | 57 |
| | 0,25 – 0,5 | 8 |
| | yli 0,5 | 10 |

| Energiaverorasituksen muutos liikevaihtoon suhteutettuna, % | | Yritysten lukumäärä |
|---|---|---|
| Verorasitus kasvaa | yli 2 | 12 |
| | 1 – 2 | 10 |
| | 0,5 – 0,999 | 18 |
| | 0 – 0,499 | 71 |
| Verorasitus laskee | 0 – 0,499 | 58 |
| | 0,5 – 1 | 6 |
| | yli 1 | 11 |

Lisäksi sähköveroluokan II alentamisesta ja energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen poistamisesta hyötyisivät sähköveroluokkaan II kuuluvat teollisuuteen rinnastetut yritykset, jotka eivät ole yltäneet energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen piiriin (lähes 10 000) sekä yritykset, joille energiaveronpalautus on ollut pieni tai se on kohdistunut voimakkaasti sähköön. Hyötyjiä olisivat myös energiaintensiivisen palautuksen ulkopuolelle rajatut sähköveroluokkaan II kuuluvat kokonaisteholtaan yli viiden megawatin konesalit sekä maatalouden energiaveron palautusta saavat yritykset

# Vaikutukset kotitalouksiin

- Öljylämmitteisen omakotitalon polttoainekustannukset nousivat noin 71 euroa vuodessa, kun kevyen polttoöljyn kuluttajahinta nousisi noin 3,3 senttiä litralta
- Kaukolämpöä hyödyntävän omakotitalon lämmityskustannukset nousisivat keskimääräisellä kaukolämmön tuotannon polttoainerakenteella noin 38 euroa vuodessa ja kerrostaloasunnon noin 16 euroa vuodessa
  - keskimääräistä enemmän kaupungeissa, joissa kivihiilen, maakaasun ja/tai turpeen osuus kaukolämmöntuotannossa on suuri. Etelä-Suomen suurimmissa kaupungeissa omakotitalon vuotuiset lämmityskustannukset kaukolämmöllä voisivat nousta noin 50—80 euroa.

# Vaikutuksia maataloudelle

- Maatalouden energiaveronpalautuksen hakijoita on ollut noin 35 000 ja lähes puolet palautuksista on suuruudeltaan 50-500 euroa
  - Mediaani 555 euroa (2019)
  - Keskiarvo 955 euroa (2019)
  - Sähköveron alennuksen myötä keskiarvo kasvaa noin 160-170 eurolla
  - Lämmityspolttoaineiden veronkorotus kasvattaa palautusta merkittävästi entisestään, mutta sen osalta maatalouden nettoverorasitus ei muutu, sillä myös polttoaineiden hintaan sisältyneet verot kasvavat.
- Ammattimaiset sähkömittarilla varustetut kasvihuoneet saavat sähkönsä suoraan sähköveroluokan II:n verolla. Vuoteen 2025 mennessä suuremmilta kasvihuoneilta poistuu energiaintensiivisten yritysten energiaveronpalautus
- Energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen piirissä olevien kasvihuoneiden verorasitus ei sähköveron alennuksen ja palautuksen poiston yhteydessä keskimäärin merkittävästi muutu, mutta ulkopuolella olevien (pienempien) kasvihuoneiden verotus kevenee sähköveron alennukset takia

# Tekninen korjaus 8 a §:ään (energiaintensiivisten yritysten veronpalautus)

# Tekninen korjaus 8 a §:ään

- Kyseessä on valtiontuki joka perustuu energiaverodirektiiviin ja ryhmäpoikkeus-asetuksen säännöksiin, jotka edellyttävät energiaverodirektiivin vähimmäisvero-tasojen tasojen noudattamista
- Käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan, että sähkövero alennetaan 2021 alusta energiaverodirektiivin sallimalle vähimmäistasolle 0,05 snt/kwh
- Esityksen 8a § on nyt kuitenkin kirjoitettu niin, että yritykset olisivat oikeutettuja kuluttamastaan sähköstä energiaintensiivisten yritysten veronpalautukseen myös vuosilta 2021-2024 (vuodesta 2025 eteenpäin palautusta ei enää maksettaisi)
- Koska tämä ei ole ollut hallituksen tarkoitus( HE 167/2020, luku 4.1 kappale 3) eikä se ole EU-oikeudellisesti mahdollista, valtiovarainministeriö esittää, että asia voitaisiin korjata eduskunnassa teknisenä virheenä täsmentämällä 8 a §:n 2 momenttia edellä mainittua vastaavasti

# Tekninen korjaus 8 a §:ään (muutosehdotus alleviivattu)

- Veronpalautuslaskelmassa käytettävän jalostusarvon on oltava nolla tai sitä suurempi. Edellä1 momentissa tarkoitetusta veronpalautuksesta maksetaan kuitenkin vain 50 000 euron ylittävä osuus. Edellä 1 momentin 2 - 5 kohtaa sovellettaessa maksettujen valmisteverojen määrään ei lueta sähköstä maksettua veroa. Laskettaessa maksettujen valmisteverojen määrää yritys voi ottaa huomioon hankkimaansa kaukolämpöön ja prosessihöyryyn sisältyneiden 1 momentissa tarkoitettujen tuotteidenvalmisteverot, jos se voi esittää siitä luotettavan selvityksen. Ostolämpöön sisältyneet verot määrätään lämpöä tuottaneen laitoksen verokauden aikana lämmöntuotantoon sisältyneiden valmisteverojen